

TẠP CHÍ KHOA HỌC
PHÁT TRIỂN
NHÂN LỰC

SCIENTIFIC JOURNAL OF
HUMAN RESOURCE
DEVELOPMENT

HOCHIMINH CITY CADRE ACADEMY

SỐ ĐẶC BIỆT
2025

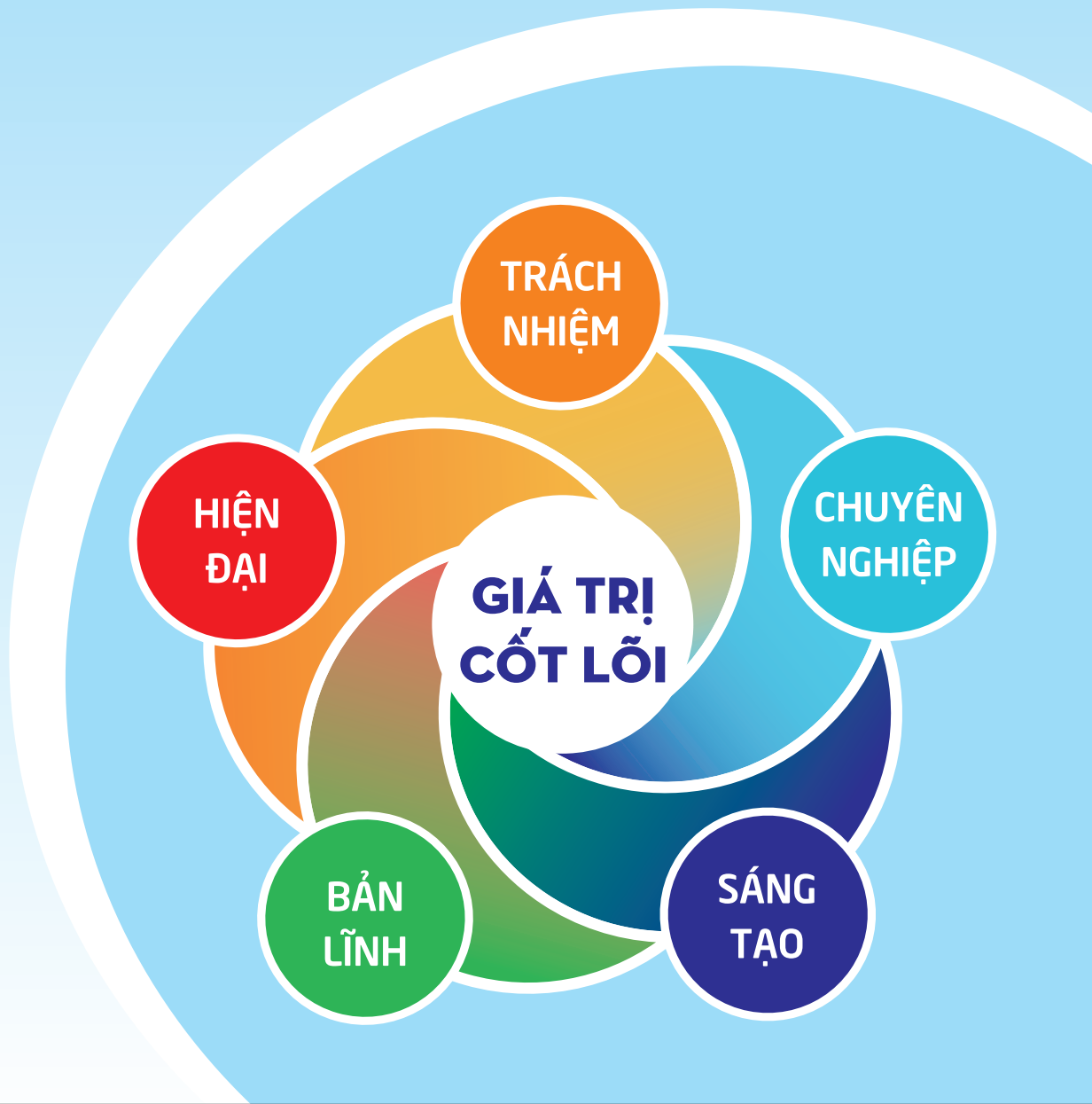
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH CÙNG CẢ NƯỚC TIẾN VÀO KỶ NGUYÊN MỚI

TÂM NHÌN

Học viện là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng lãnh đạo cao cấp của Thành phố Hồ Chí Minh góp phần kiến tạo phát triển đất nước và là trường chính trị đạt chuẩn quốc gia.

SỨ MẠNG

Học viện là đơn vị nòng cốt tham gia Chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; chủ lực tham gia nghiên cứu khoa học, cung cấp cơ sở lý luận, tổng kết thực tiễn, đề xuất về định hướng, chiến lược, chính sách phát triển và là nơi cung cấp những nhà lãnh đạo quản lý ưu tú cho Thành phố Hồ Chí Minh.

MỤC LỤC

Tổng biên tập

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Hội đồng biên tập

PGS.TS. Nguyễn Tấn Phát

(Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Văn Y

(Phó Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Duy Bắc

PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn

PGS.TS. Vũ Tình

PGS.TS. Vũ Thanh Sơn

PGS.TS. Trương Thị Hiền

PGS.TS. Trần Hoàng Ngân

TS. Bùi Thị Ngọc Trang

TS. Bùi Ngọc Hiền

TS. Phan Hải Hồ

TS. Trần Thị Hà Văn

TS. Lê Thị Hồng Hà

TS. Phạm Ngọc Lợi

TS. Trần Tuấn Duy

TS. Lê Thị Trúc Anh

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Giấy phép xuất bản

SỐ 551/GP-BTTTT do

Bộ Thông tin và Truyền thông

cấp ngày 26/11/2020, khổ 19 x 27cm

In tại Công ty TNHH Thiết Kế In Ấn

Phạm Hiến (57 Đường 35,

P. Bình Trưng Tây, TP. Thủ Đức)

Giá: 150.000đ

PGS.TS. Nguyễn Quốc Dũng

Một số vấn đề lý luận về kỷ nguyên phát triển mới - kỷ nguyên
vươn mình của dân tộc Việt Nam5

GS.TS. Trần Văn Phòng

Những yêu cầu mới đặt ra đối với Việt Nam trong kỷ nguyên mới,
kỷ nguyên vươn mình phát triển của dân tộc và định hướng quan
điểm, giải pháp 19

TS. Nguyễn Minh Nhựt

Kinh nghiệm quốc tế về những trụ cột kiến tạo kỷ nguyên mới
.....30

TS. Bùi Ngọc Hiền

Xây dựng hệ thống chính trị các tỉnh, thành phố trực thuộc
Trung ương sau sáp nhập tỉnh, gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả
.....42

TS. Trần Thị Hà Vân

Công tác nhân sự cấp ủy cơ sở trong bối cảnh mới hiện nay51

TS. Lê Thị Hồng Hà

Thành phố Hồ Chí Minh phát huy sức mạnh mềm vững bước tiến
vào kỷ nguyên mới60

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân Thành phố Hồ Chí
Minh trong kỷ nguyên mới71

TS. Bùi Quang Tiến

Bàn về văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên vươn mình
của dân tộc84

ThS. Giang Thị Trúc Mai, Vòng Mỹ Lan, Trần Lê Trang Khánh,
Phạm Trần Thoại Nhiên, Bùi Minh Ngọc, Nguyễn Nhật Tiến

Tác động của xu hướng tách rời tương quan Mỹ - Trung đến thương
mại điện tử Việt Nam: cơ hội và chiến lược phát triển tại Thành phố
Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên mới91

SCIENTIFIC JOURNAL OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

p-ISSN 3030-4288

Head office: 324 Chu Van An St., W.12,
Binh Thanh Dist, Ho Chi Minh City
Tel: 0907 232 931
Email: tapchi@hcmca.edu.vn

SPECIAL ISSUE 2025

HO CHI MINH CITY AND THE ENTIRE NATION ARE ADVANCING INTO A NEW ERA

CONTENTS

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Quoc Dung

Some theoretical issues on the new era of development -
Vietnam's era of national rise**5**

Prof.PhD. Tran Van Phong

New requirements for Vietnam in the era of national rise and
orientations, viewpoints, solutions **19**

PhD. Nguyen Minh Nhut

International experiences on the key pillars of creating a new
era **30**

PhD. Bui Ngoc Hien

Building a streamlined, strong, efficient, effective political
system of provinces and cities directly governed by the central
government after the amalgamation **42**

PhD. Tran Thi Ha Van

Personnel work of the grassroots Party Committee in the new
context **51**

PhD. Le Thi Hong Ha

Promoting soft power, Ho Chi Minh City steadfastly step into
the new era **60**

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Enhancing the quality of life of Ho Chi Minh City's populace in
the new era **71**

PhD. Bui Quang Tien

Discussion on Ho Chi Minh City culture in the era of national rise
..... **84**

MA. Giang Thi Truc Mai, Vong My Lan, Tran Le Trang Khanh, Pham Tran Thoai Nhien, Bui Minh Ngoc, Nguyen Nhat Tien

Impacts of the US - China decoupling trend on Vietnam's
e-commerce: opportunities and development strategies in Ho
Chi Minh City in the new era **91**

Editor - In - Chief

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Editorial Council

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Tan Phat

(Chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

(Vice chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Duy Bac

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Minh Tuan

Assoc.Prof.PhD. Vu Tinh

Assoc.Prof. PhD. Vu Thanh Son

Assoc.Prof. PhD. Truong Thi Hien

Assoc.Prof.PhD. Tran Hoang Ngan

PhD. Bui Thi Ngoc Trang

PhD. Bui Ngoc Hien

PhD. Phan Hai Ho

PhD. Tran Thi Ha Van

PhD. Le Thi Hong Ha

PhD. Pham Ngoc Loi

PhD. Tran Tuan Duy

PhD. Le Thi Truc Anh

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Issue license

No 551/GP - BTTTT, issued

on 26 November 2020

by Ministry of Information and Media

Printed at:

Pham Hien Printing Design Co., Ltd

(57 street 35, ward Binh Trung Tay,

Thu Duc city)

Price: 150.000 VND

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM VỮNG BƯỚC TIẾN VÀO KỶ NGUYÊN MỚI

Ngày nhận bài: 09/3/2025; ngày nhận lại bài: 23/3/2025; ngày duyệt đăng: 28/4/2025

LÊ THỊ HỒNG HÀ^(*)

TÓM TẮT

Chiều dài lịch sử đã chứng minh Thành phố Hồ Chí Minh có cả sức mạnh cứng và sức mạnh mềm. Bước vào kỷ nguyên mới, Thành phố cần nhận diện đầy đủ về sức mạnh mềm nhằm phát huy tối đa nguồn lực con người, phát huy mạnh mẽ sức sáng tạo của con người, phát triển Thành phố bền vững. Bài viết tập trung làm rõ sức mạnh mềm của Thành phố, từ đó đề xuất các nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu để Thành phố phát huy tối đa sức mạnh mềm, vững bước tiến vào kỷ nguyên mới.

Từ khóa: kỷ nguyên mới, sức mạnh mềm, Thành phố Hồ Chí Minh.

ABSTRACT

The historical timeline has proven that Ho Chi Minh City has both hard power and soft power. Moving into the new era, the City needs to thoroughly pinpoint soft power to optimize human resources, strongly promote human creativity, and develop the City sustainably. The article focuses on clarifying the soft power of the City, thereby proposing key tasks and solutions for the City with a view to maximizing soft power and firmly stepping into the new era.

Keywords: the new era, soft power, Ho Chi Minh City.

1. Đặt vấn đề

Thành phố Hồ Chí Minh không chỉ là trung tâm kinh tế lớn mà còn là đầu mối giao lưu văn hóa của nhiều cộng đồng dân cư trong nước và quốc tế, là nơi có vị thế địa chính trị rất quan trọng cho sự phát triển. Trong những năm qua, Thành phố Hồ Chí Minh đã có nhiều nỗ lực trong việc đưa ra các quyết sách chính trị đột phá mang lại những kết quả quan trọng, tạo nên những chuyển biến tích cực đến sự phát triển kinh tế - xã hội. Để giữ vững vị trí đầu tàu, vững bước tiến vào kỷ nguyên mới, Thành phố cần khai thác những lợi thế từ sức mạnh mềm, khơi dậy sức sáng tạo, phát huy tinh thần trách nhiệm của cán bộ, đảng viên và nhân dân Thành phố. Bài viết đề xuất các nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu nhằm phát huy những lợi thế từ sức mạnh mềm, tạo động lực cho quá trình phát triển bền vững Thành phố.

^(*) Tiến sĩ, Trưởng Khoa Lý luận cơ sở, Học viện Cán bộ TP.HCM, lthha@hcmca.edu.vn

Bài viết tập trung trả lời các câu hỏi sau: (1) Những nội dung cơ bản nào thể hiện sức mạnh mềm mà Thành phố cần phát huy trong giai đoạn mới; (2) Những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu nào cần quan tâm thực hiện phát huy sức mạnh mềm để Thành phố vững bước vào kỷ nguyên mới?

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết được thực hiện dựa hệ thống các phương pháp của chủ nghĩa duy vật biện chứng và duy vật lịch sử. Ngoài ra bài viết còn kết hợp 02 phương pháp nghiên cứu chủ yếu như sau: (1) Phương pháp tổng hợp - phân tích: tiến hành tổng hợp, phân tích các công trình nghiên cứu về giá trị văn hóa, con người Thành phố; các văn bản của Đảng bộ, chính quyền Thành phố về các định hướng, giải pháp phát triển trong thời gian tới. Những tài liệu thứ cấp này cung cấp những luận cứ quan trọng để minh chứng tính chủ động, sáng tạo của Đảng bộ, chính quyền Thành phố trong việc xây dựng các quyết sách chính trị sát hợp với tình hình thực tế của Thành phố, biểu hiện rõ nét sức mạnh mềm của Thành phố. (2) Phương pháp logic - lịch sử: được sử dụng chủ yếu, khi phân tích bối cảnh lịch sử, kinh tế - xã hội trong suốt chiều dài phát triển của Thành phố, đây là cơ sở hình thành nên đặc tính chủ động, sáng tạo, tinh thần trọng nghĩa, lối sống nghĩa tình của con người Thành phố. Điều đó chứng minh, nhân tố văn hóa, con người không chỉ tạo nên sức hấp dẫn đặc biệt của Thành phố mà còn là sức mạnh nội sinh quan trọng thúc đẩy Thành phố phát triển nhanh và bền vững, vững bước tiến vào kỷ nguyên mới.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Quan niệm về sức mạnh mềm

Từ thập niên 90 của thế kỷ thứ XX, khái niệm “sức mạnh mềm” được sử dụng phổ biến để chỉ sự hấp dẫn, uy tín của quốc gia nhằm lôi cuốn, thu hút các quốc gia khác một cách tự giác, tự nguyện chứ không phải mang tính cưỡng bức, ép buộc thông qua sức mạnh kinh tế, quân sự (sức mạnh cứng) như cách mà các nước đế quốc đã áp dụng trước đó.

Cùng với quá trình toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế, xu thế vận động tất yếu của thế giới ngày nay là xu thế hoà bình, hợp tác và phát triển, vì vậy “sức mạnh mềm” gắn với “quyền lực mềm” của quốc gia nhằm mở rộng quan hệ quốc tế, nâng cao vị thế, sức cạnh tranh của quốc gia. Theo đó, giáo sư G. Nye cho rằng sức mạnh mềm của quốc gia thường xuất phát từ ba nguồn: giá trị văn hóa; những giá trị chính trị và chính sách đối ngoại của quốc gia (Joseph S. Nye Jr.,2006).

Sức mạnh mềm tạo thành sức mạnh nội sinh của quốc gia, dân tộc nhằm quy tụ sức mạnh của nhân dân, thống nhất ý chí và hành động của toàn dân tộc tạo nên chí khí dân tộc, hiện thực hoá mục tiêu, lý tưởng của dân tộc. Như vậy, nếu phát huy hiệu quả sức mạnh mềm sẽ phát huy được nguồn lực con người, từ đó mở rộng được tầm ảnh hưởng, nâng cao vị thế của quốc gia trên thế giới. Vì lẽ đó mà hiện nay, tất cả các quốc gia trên

thế giới đều xây dựng chiến lược nhằm gia tăng sức mạnh mềm của quốc gia mình.

Từ cách tiếp cận như trên, phát huy sức mạnh mềm cũng được sử dụng để chỉ sức mạnh của một địa phương, khu vực đóng góp vào sự phát triển của quốc gia, tập trung chủ yếu trên hai phương diện là giá trị văn hóa và giá trị chính trị.

3.2. Sức mạnh mềm của Thành phố Hồ Chí Minh

Thành phố Hồ Chí Minh không chỉ là trung tâm kinh tế lớn nhất nước, mà còn là trung tâm khoa học công nghệ, văn hóa, là đầu mối giao lưu và hội nhập quốc tế. Ngày nay, cùng với việc phát huy lợi thế về kinh tế và các yếu tố địa chính trị, Thành phố cần phát huy sức mạnh mềm, nhất là đề cao trí tuệ, tài năng của con người, xây dựng, bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa đạo đức truyền thống tốt đẹp của con người Thành phố, nhằm phát huy mạnh mẽ sức sáng tạo của con người, phát triển Thành phố bền vững. Sức mạnh mềm của Thành phố Hồ Chí Minh được thể hiện trên hai phương diện chính là *giá trị văn hóa* và *giá trị chính trị*:

Thứ nhất, giá trị văn hóa được thể hiện qua lối sống nghĩa tình, tinh thần tương thân tương ái là biểu hiện sinh động trong bản sắc văn hóa của người dân Thành phố tạo nên sự hấp dẫn đặc biệt.

Thành phố Hồ Chí Minh là nơi thu hút người dân ở mọi miền đất nước đến sinh sống và lập nghiệp. Người dân nhập cư đến đây sinh sống xuất phát từ cả nguyên nhân kinh tế và nguyên nhân phi kinh tế. Thành phố Hồ Chí Minh dễ mang đến công ăn việc làm, có cơ hội nâng cao thu nhập cho những ai chịu khó, có chí có tài. Thành phố còn được nhân dân cả nước nhắc đến là *Thành phố nghĩa tình*.

Nhà văn Sơn Nam trong cuốn “*Ấn tượng 300 năm*” đã phân tích: Trước khi Nguyễn Hữu Cảnh vào Nam, vùng đất Biên Hòa, Sài Gòn đã có người Việt sinh sống, khoảng 4 vạn hộ, với khoảng 200.000 người. Về sau, những người Việt di dân đến sinh sống trên mảnh đất này gọi là “*lưu dân*” theo nghĩa vừa xấu vừa tốt. Ngoài nghĩa là những người dân từ vùng khác đến khai hoang sinh sống, còn chỉ những người “*trốn xâu lậu thuế*” đối với nhà nước. Thêm người Mã Lai, người ven biển Nam Trung Hoa, đảo Hải Nam phiêu lưu đến tìm đất ven sông, ven biển để sinh sống. Họ dựng lều, chọn vùng đất thấp để trồng lúa, trồng màu ở những vùng đất cao. Chưa kể đến những người Khơ-me sống ổn định ở các sóc, thôn (Sơn Nam, 1998, tr.9).

Tác giả Huỳnh Ngọc Trảng trong cuốn “*Sài Gòn - Gia Định - ký ức lịch sử - văn hóa*” cũng lý giải, do tình trạng đất nước thời bấy giờ bị phân cắt thành Đàng Trong và Đàng Ngoài nên đa số lưu dân đến Đồng Nai - Gia Định lập nghiệp là dân Thuận - Quảng và “*phần lớn là những người nghèo, họ tha phương để kiếm miếng cơm manh áo, trốn tránh luật lệ hà khắc hoặc vì sưu cao thuế nặng mà phải đào tẩu tìm đất mới làm lại cuộc đời*” (Huỳnh Ngọc Trảng, 2019, tr.6). Có thể thấy, với cộng đồng đa văn hóa, người dân ở vùng đất này phải bao dung, cởi mở, nghĩa tình, linh hoạt... để thích ứng. Cách lý giải

của nhà nghiên cứu Trần Văn Giàu: "...Người Việt Nam đến vùng đất mới thừa hưởng một di sản văn hóa từng đạt đỉnh cao và di sản ấy tác động một cách cụ thể trong cung cách sản xuất, xây cất, đi lại, thậm chí, trong tục lệ, trong trang phục và cả khẩu vị... Tại vùng đất mới, bản thân người Việt thuộc nhiều địa phương cũng đòi hỏi sự hài hòa với nhau đồng thời tìm kiếm mặt thích hợp trong những di sản tại chỗ, chọn ra cung cách lao động và lối sống tốt nhất" (Trần Văn Giàu, 1987, tr.428-429) và "Trịnh Hoài Đức ca ngợi lòng hiếu khách của người đất Gia Định xưa, lạ hay quen đến nhà cũng được mời cơm nước đầy đủ, người ăn mày không bị khinh khi. Đây là tập quán chung của những người khẩn hoang, không riêng gì ở Gia Định. Lúa gạo, cá mắm dư dả là một việc, nhưng sống thiếu tình thương của người thân, bạn bè thì khách nào đến cũng có thể là bạn bè, biết đâu là thuộc dòng họ, hoặc cùng quê xứ với ông bà mình xưa kia! Hiếu khách để tìm sự ấm cúng" (Sơn Nam, 1998, tr.24).

Nguyễn Hữu Cảnh là người nhân đức, thương dân, nên bên cạnh việc khuyến khích khai khẩn ruộng hoang, ông còn xây dựng hệ thống thuế khóa khá dễ dãi, tạo điều kiện để thu hút dân đến vùng đất này sinh sống. Nhà văn Sơn Nam viết: "Nguyễn Hữu Cảnh đã tổ chức hành chính theo cơ chế phóng khoáng ở đất Đồng Nai - Sài Gòn, tạo phần khởi cho người dân, họ được bảo đảm tài sản, được thể diện làm người Việt. Thuế đinh, thuế điền... khá dễ dãi, người tổ chức là Nguyễn Hữu Cảnh đã nhìn xa. Muốn dân tăng gia sản xuất, cần "bồi dưỡng sức dân", không tận thu vì trong bước đầu người dân cần "tái định cư", cần tiền bạc để mua sắm thêm nông cụ, trâu bò, sửa sang nhà cửa, cải thiện đời sống. Dịp ma chay, cưới hỏi, người dân vẫn còn phương tiện tự giải quyết. Lạc quan trong khi khẩn hoang" (Sơn Nam, 1998, tr.18-19). Nguyễn Hữu Cảnh còn được ca ngợi là người phóng khoáng, cho phép người Hoa gìn giữ bản sắc văn hóa riêng của mình, lại được tự do cư trú, miễn là nộp thuế đúng kỳ. Quá trình khai hoang, lập ấp, lưu dân vẫn duy trì được những phong tục, tập quán, tín ngưỡng, tôn giáo của mình nên họ nhanh chóng hòa nhập với người dân bản địa, cùng chia sẻ, học hỏi kinh nghiệm trong canh tác, phát triển các nghề thủ công, buôn bán... Họ được tự do lao động sản xuất, sau khi nộp đủ thuế họ lại được sở hữu tài sản.

Từ thế kỷ XX, chiến tranh liên miên nhưng Sài Gòn vẫn là nơi để người từ nhiều vùng khác nhau của đất nước tìm đến. Nơi này dễ kiếm sống, chỉ cần siêng năng, chịu khó thì sẽ sống được. Quá trình đổi mới, mở cửa, hội nhập, Thành phố Hồ Chí Minh liên tục tiếp nhận, hội tụ con người ở nhiều vùng miền của cả nước và từ các quốc gia, châu lục đến lập nghiệp, sinh sống và Thành phố trở thành "quê hương thứ hai" của cộng đồng cư dân quốc tế. Đặc biệt Thành phố Hồ Chí Minh đã thu hút nguồn lực kiều bào, với khoảng hơn 2 triệu người; trong đó, có hơn 400 trí thức kiều bào về làm việc dài hạn, gần 200 trí thức tham gia hợp tác nghiên cứu trong các lĩnh vực về giáo dục đào tạo, khoa học công nghệ...(Chi Mai, 2023).

Vùng đất Sài Gòn - Thành phố Hồ Chí Minh thực sự là vùng “đất lành chim đậu”, không chỉ thu hút mọi người từ nhiều nơi khác đến sinh sống mà đây còn là cơ sở để con người cư xử với nhau phóng khoáng, cởi mở, trọng nghĩa trọng tình. Đó cũng là đặc trưng tính cách “người Sài Gòn” - tính thực tế cao mà không trở thành thực dụng - tức là không bị chuyển thành sự tư lợi mà ngược lại là cơ sở cho tính cộng đồng cao, tính xã hội cao, sẵn sàng vì “việc nghĩa”. Trong bối cảnh hội nhập, nếu như một số thành phố lớn trên thế giới phải đối mặt với vấn đề xung đột về văn hoá giữa các cộng đồng cư dân thì đặc trưng tính cách “người Sài Gòn” trở thành sức mạnh mềm của Thành phố. Sức mạnh văn hóa của Thành phố Hồ Chí Minh có khả năng thấm thấu, cảm hóa và biến thành các giá trị mà tất cả mọi người đều ủng hộ và thực hành.

Thứ hai, giá trị chính trị thể hiện rõ nét qua những quyết sách chính trị năng động, sáng tạo, thực tế, vì dân.

Lối tư duy thực tế nhưng không thực dụng, phóng khoáng, trọng nghĩa trọng tình cũng được thể hiện rõ trong tư duy chính trị, tạo thành sức mạnh mềm thể hiện trong các quyết sách chính trị, phát triển Thành phố.

Trước đổi mới, trong bối cảnh nền kinh tế - xã hội gặp nhiều khó khăn, hậu quả của cuộc chiến tranh để lại nặng nề, cơ chế quản lý kinh tế tập trung, bao cấp, kinh tế trì trệ và khủng hoảng nghiêm trọng, đời sống của nhân dân khó khăn... Tư duy “dám nghĩ, dám làm vì dân” được thể hiện rõ nét qua việc Đảng bộ, chính quyền Thành phố đã chủ động tìm kiếm những biện pháp và hình thức tháo gỡ khó khăn, tạo điều kiện cho sản xuất phát triển, không chịu trói buộc bởi cơ chế tập trung, bao cấp. Đường lối chính trị, chính sách phát triển của Thành phố đã thể hiện được sự năng động, sáng tạo, không chịu bó tay trước những khó khăn, thách thức, có những lúc phải “xé rào” vì sự phát triển của Thành phố và cải thiện dân sinh góp phần giữ vững sự ổn định và phát triển của Thành phố.

Bắt đầu từ quyết sách tập trung cho phát triển kinh tế ngay sau khi giải phóng: Đảng bộ, chính quyền Thành phố triển khai thực hiện Kế hoạch 5 năm (1975 - 1980), tập trung tháo gỡ những khó khăn, tìm kiếm và thử nghiệm cơ chế mới nhằm ổn định sản xuất như: cơ chế “xuất khẩu tại chỗ” - khuyến khích các doanh nghiệp tự vay vốn, chủ động tìm kiếm nguồn nguyên liệu, tự sản xuất theo kế hoạch riêng và tự tiêu thụ sản phẩm; kế hoạch ba phần - chủ động liên kết với các địa phương lân cận có sẵn nguồn nguyên liệu cho sản xuất công nghiệp chế biến, thực hiện mối quan hệ công - nông - thương, khai thông thị trường; cơ chế “một giá” đã khắc phục được những hạn chế của cơ chế định giá từ mô hình kế hoạch hoá tập trung, bao cấp, rút ngắn được chênh lệch giữa giá thị trường tự do và giá chỉ đạo của nhà nước... Việc mạnh dạn tìm kiếm và thử nghiệm các mô hình mới để nền sản xuất được bung ra thể hiện tư duy chủ động, sáng tạo, vì dân và sẵn sàng chịu trách nhiệm của lãnh đạo Thành phố góp phần vào sự thắng lợi của công cuộc *Đổi mới*.

Trong công cuộc *Đổi mới*, Thành phố đẩy mạnh chủ trương thu hút vốn, công nghệ và đầu tư nước ngoài. Đầu tư cơ sở hạ tầng, xây dựng các khu chế xuất, các khu công nghiệp, đẩy mạnh cổ phần hoá doanh nghiệp nhà nước, thúc đẩy cơ cấu ngành công nghiệp chuyển dịch từ sản xuất công nghiệp nặng sang các ngành công nghiệp nhẹ, hàng tiêu dùng định hướng xuất khẩu. Kết quả đạt được là hạ tầng phát triển mạnh mẽ, cơ chế thương mại, mậu dịch được cởi trói. Các chủ trương, chính sách đó đã góp phần làm cho Thành phố ngày càng khẳng định là đi đầu kinh tế của cả nước. Thực hiện các mục tiêu Đại hội XIII, bước vào kỷ nguyên mới, Thành phố đã cụ thể hóa Nghị quyết số 98/2023/QH15 của Quốc hội, ngày 24/6/2023 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh, đạt được những kết quả quan trọng về tổ chức bộ máy chính quyền; về quản lý khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo; về quản lý đô thị, tài nguyên môi trường; quản lý đầu tư...

Chính sách phát triển văn hóa - xã hội, chính quyền thành phố đã đề ra và thực hiện các chính sách như giải tỏa nhà lụp xụp, rách nát trên và ven kênh rạch bị ô nhiễm nặng; giải tỏa các nhà ổ chuột vào năm 1984 - 1985, nhà ở ven và trên kênh rạch bị ô nhiễm nặng nề. Lãnh đạo Thành phố đã quyết định thành lập các công ty phát triển nhà ở các quận, tách việc kinh doanh nhà ra khỏi quản lý nhà nước. Xây dựng hệ thống các công trình y tế, giáo dục, vui chơi giải trí, thể dục thể thao...

Thành phố luôn tiên phong thực hiện các chương trình đền ơn đáp nghĩa, hỗ trợ đồng bào gặp khó khăn. Nhiều phong trào, mô hình thể hiện tinh thần tương thân tương ái được Thành phố khởi xướng và lan tỏa khắp cả nước như: chương trình “xóa đói, giảm nghèo”, quỹ “Vì Trường Sa thân yêu, vì tuyến đầu Tổ quốc”, chương trình “Góp đá xây Trường Sa”, “Tấm lưới nghĩa tình”, “Xây dựng nhà tình thương, tình nghĩa”... Liên đoàn lao động Thành phố phát động và thực hiện nhiều hoạt động có ý nghĩa như: chương trình trái tim tình nghĩa, tặng vé xe cho công nhân về quê ăn tết. Đoàn Thanh niên Thành phố với chiến dịch: xuân tình nguyện, tiếp sức mùa thi, hoa phượng đỏ, mùa hè xanh, thắp sáng ước mơ tuổi trẻ. Hội chữ thập đỏ Thành phố với chương trình: hiến máu nhân đạo, khám chữa bệnh miễn phí cho người nghèo. Những chương trình hành động đó mang lại hiệu ứng tích cực, lan tỏa sâu rộng trong cộng đồng, làm thay đổi cuộc sống của nhiều người.

Như vậy, Đảng bộ, chính quyền Thành phố luôn chủ động, nhạy bén, linh hoạt và sáng tạo trong định hướng chính trị, xây dựng các chính sách phát triển của Thành phố xứng đáng là thành phố năng động, sáng tạo, một đô thị văn minh, hiện đại, nghĩa tình. Sức mạnh mềm ấy tiếp tục khẳng định vị thế, vai trò của Thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm kinh tế, văn hóa, xã hội của vùng đất Nam bộ nói riêng và cả nước nói chung.

3.3. Một số nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu phát huy sức mạnh mềm của Thành phố Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên mới

Cùng với cả nước chuẩn bị tâm thế bước vào kỷ nguyên phát triển mới - kỷ nguyên vươn mình, Thành phố Hồ Chí Minh cần thiết phải chú trọng phát huy sức mạnh mềm, phát huy nguồn lực con người. Với sự đa dạng về dân cư, là nơi giao thoa các nền văn hoá, Thành phố là nơi để người dân thử sức, phát huy khả năng sáng tạo để làm giàu chính đáng, phát triển năng lực cá nhân. Trong thời gian tới, cần tập trung vào một số nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu nhằm phát huy ý chí, nghị lực, khát khao cống hiến của người dân Thành phố. Các quyết sách của Đảng bộ, chính quyền Thành phố phải thực sự năng động, sáng tạo, lấy lợi ích của Nhân dân làm cơ sở, tiền đề để xây dựng quyết sách chính trị, là chủ thể để mỗi người trong xã hội, trong cộng đồng biết gắn trách nhiệm cá nhân với tập thể, xã hội, có ý thức phát huy khả năng của mình đóng góp cho sự phát triển của đất nước. Bên cạnh đó, phải khơi dậy và phát huy tốt các nguồn lực, tiềm năng sáng tạo, quyền làm chủ của Nhân dân.

Một là, tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức của nhân dân Thành phố về giá trị văn hoá, nhất là phát huy lối sống nghĩa tình.

Nghĩa tình như một “biểu tượng” tinh thần, trở thành sức mạnh nội sinh để người dân Thành phố vượt qua mọi thách thức, nó còn là động lực để qui tụ những con người ở mọi miền đất nước đến đây, đem kiến thức, kinh nghiệm cùng chung tay xây dựng Thành phố phát triển bền vững. Điều này phải được giáo dục từ nhà trường, gia đình và xã hội, làm cho lối sống nghĩa tình thấm sâu vào ý thức và điều chỉnh hành vi của mọi người dân; trở thành yếu tố đoàn kết cộng đồng, bồi đắp sức mạnh nội sinh để phát triển một cách mạnh mẽ, khơi gợi, khuyến khích người dân phát huy lòng nhân ái, nghĩa tình, tự hào về nét văn hóa cao đẹp của con người Thành phố.

Hai là, chính quyền các cấp cần chủ động, sáng tạo hơn trong triển khai, thực hiện các chính sách xã hội, bảo đảm tạo môi trường, điều kiện để người dân phát huy tối đa trí tuệ, sự nhiệt huyết và trách nhiệm trong học tập, lao động.

Chính quyền các cấp cần sáng tạo hơn nữa trong triển khai, thực hiện các phong trào vì cộng đồng theo hướng thiết thực, phù hợp với từng đối tượng, với nhu cầu chính đáng của Nhân dân, qui tụ sức mạnh của Nhân dân trong việc triển khai những chính sách an sinh xã hội. Tăng cường, đẩy mạnh xã hội hóa, khuyến khích các tổ chức, cá nhân tham gia hoạt động trợ giúp xã hội cho các đối tượng bảo trợ xã hội nói riêng và đối tượng yếu thế cần trợ giúp nói chung trong cộng đồng. Duy trì và đẩy mạnh các phong trào vận động quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” trong toàn xã hội. Tiếp tục vận động sự ủng hộ của cơ quan, đơn vị và nhân dân Thành phố xây dựng mới nhà tình nghĩa, sửa chữa nâng cấp nhà ở, vận động tặng sổ tiết kiệm... cho các đối tượng chính sách và bảo trợ xã hội. Phát huy trách nhiệm và nghĩa tình của các tổ chức kinh tế, doanh nghiệp trong việc hỗ trợ thực hiện các công trình, chương trình về văn hóa, y tế, giáo dục, thể dục thể thao, các hoạt động phúc lợi công cộng cho người dân, các hoạt động trợ giúp xã hội. Sự đóng góp của

cộng đồng là nguồn lực, là sức mạnh để Thành phố chăm sóc tốt hơn, chu đáo hơn đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân và mỗi người dân cũng ý thức trách nhiệm của mình trong việc chung tay vì cộng đồng, nâng cao ý thức “mình vì mọi người”.

Ba là, tập trung đẩy mạnh cải cách tổ chức, bộ máy của hệ thống chính trị Thành phố theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, hoàn thiện cơ chế phân quyền đi đôi với kiểm soát quyền lực nhằm phát huy tinh thần chủ động, sáng tạo trong việc xây dựng các quyết sách chính trị sát hợp với tình hình thực tế của địa phương, vì lợi ích thiết thực của nhân dân.

Với quyết tâm của Bộ Chính trị trong tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25/10/2017 về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, Thành phố cần tiếp tục nghiên cứu đổi mới về tổ chức, thể chế, cơ chế vận hành của hệ thống chính trị Thành phố. Tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện cơ chế phân quyền giữa Trung ương và địa phương, giữa chính quyền Thành phố và cơ sở, bảo đảm quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương, cơ sở nhằm phát huy tính sáng tạo, tự chủ, tự chịu trách nhiệm của cán bộ lãnh đạo các cấp trong việc xây dựng các quyết sách chính trị sát hợp với tình hình thực tế của địa phương.

Đi đôi với việc đẩy mạnh cơ chế phân quyền cần phải nghiên cứu, hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực, nhất là kiểm soát bên trong, đặc biệt là kiểm soát quyền lực người đứng đầu, phòng, tránh tình trạng lạm dụng chức quyền dẫn đến tham ô, tham nhũng. Nâng cao vị trí, vai trò, trách nhiệm của cơ quan kiểm tra của Đảng tương xứng với yêu cầu và nhiệm vụ. Hoàn thiện cơ chế, chính sách, giải pháp hữu hiệu cũng như những điều kiện để Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện chức năng giám sát, phản biện xã hội. Cần xác lập cơ chế bảo vệ Hiến pháp và pháp luật, cơ chế ngăn chặn và xử lý những hành vi vi hiến, vi phạm pháp luật, vi phạm quyền làm chủ của nhân dân.

Bốn là, hoàn thiện cơ chế khuyến khích và bảo vệ đội ngũ cán bộ năng động, sáng tạo, “dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung”.

Trong bối cảnh đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình để thực hiện khát vọng xây dựng đất nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc, việc sắp xếp bộ máy của hệ thống chính trị theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả theo Kết luận số 126-KL/TW ngày 14/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, được coi là một chủ trương lớn, thể hiện quyết tâm chính trị rất cao của Đảng nhằm hướng đến xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, vì Nhân dân phục vụ thì việc hoàn thiện cơ chế khuyến khích và bảo vệ đội ngũ cán bộ bản lĩnh, năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm là đòi hỏi mang tính khách quan.

Nhanh chóng xây dựng bộ tiêu chí cụ thể làm cơ sở để đánh giá những quyết định mang tính đột phá, sáng tạo vì lợi ích của nhân dân, nhưng có sai sót, khuyết điểm làm căn cứ để bảo vệ cán bộ, đồng thời để phân biệt giữa những hành vi sai lầm, khuyết điểm

nhưng vì lợi ích cá nhân.

Bên cạnh đó, cũng cần có chế độ, chính sách khen thưởng phù hợp, thỏa đáng khi sự sáng tạo của cán bộ, công chức mang lại hiệu quả cao, tạo nên sự chuyển biến mạnh mẽ trong sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, đơn vị. Tiếp tục tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng và văn hóa công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức. Mỗi người cán bộ, công chức phải ý thức được trách nhiệm của bản thân, sẵn sàng đương đầu với những khó khăn, thách thức, không ngừng nỗ lực, cống hiến hết mình vì lợi ích của Nhân dân, vì sự phát triển của đất nước.

Năm là, đổi mới mạnh mẽ công tác cán bộ, trong đó tập trung nghiên cứu, hoàn thiện cơ chế, chính sách tuyển dụng, qui hoạch, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ “vừa hồng, vừa chuyên” đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Để xây dựng một đội ngũ cán bộ chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu cho sự phát triển của Thành phố trong giai đoạn mới, Đảng bộ, chính quyền Thành phố tập trung triển khai đồng bộ, hiệu quả các chính sách tuyển dụng cán bộ, bảo đảm chế độ thi tuyển minh bạch, khách quan, bình đẳng vì lợi ích chung. Đặc biệt chú trọng xây dựng cơ chế thu hút, sử dụng và đãi ngộ nhân tài trong khu vực công phục vụ cho phát triển Thành phố nhanh, bền vững.

Cần qui định rõ hơn trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác cán bộ, nhất là qui hoạch cán bộ, bởi đây là khâu quan trọng bảo đảm xây dựng nguồn cán bộ đáp ứng hiệu quả yêu cầu, nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị cả trước mắt và lâu dài. Thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, chống mọi biểu hiện độc đoán, chuyên quyền trong việc qui hoạch, sử dụng cán bộ.

Nâng cao vai trò của cấp ủy, tổ chức đảng trong lãnh đạo công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Gắn yêu cầu của công việc với yêu cầu về vị trí, việc làm; bộ phận tổ chức cán bộ cần xây dựng kế hoạch rà soát, đánh giá đội ngũ cán bộ, công chức tại cơ quan, đơn vị chưa đạt được chuẩn theo qui định để phân loại, tuyển chọn cán bộ, công chức tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng phù hợp với từng chức danh; lấy hiệu quả công việc làm thước đo để đánh giá cán bộ, đồng thời là cơ sở để xác định nội dung cần được đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

4. Kết luận

Quá trình hình thành và phát triển đã khẳng định Thành phố Hồ Chí Minh có đầy đủ sức mạnh cứng và sức mạnh mềm. Bên cạnh sức mạnh cứng của Thành phố biểu hiện tầm kinh tế đầu tàu của Nam bộ và cả nước, Thành phố Hồ Chí Minh còn có sức mạnh mềm là sức mạnh tạo ra từ sự hấp dẫn, thuyết phục của các yếu tố chính trị, văn hóa, xã hội.

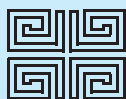
Lối sống nghĩa tình giúp người dân Thành phố can đảm đương đầu và vượt qua muôn khó khăn thử thách; dám đứng lên đấu tranh bảo vệ cái đúng, cái tốt đẹp bài bác cái xấu,

cái sai; biết hi sinh lợi ích cá nhân, xây dựng nếp sống “vì mọi người”. Tư duy chính trị năng động, sáng tạo, sẵn sàng “vượt rào” vì lợi ích chính đáng của nhân dân trở thành sức mạnh nội sinh để xây dựng và phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thực hiện thắng lợi mọi mục tiêu chính trị, đưa Thành phố phát triển bền vững, giàu chất nhân văn.

Bước vào kỷ nguyên mới, Thành phố Hồ Chí Minh cần tiếp tục thực hiện đồng bộ những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu nhằm phát huy tối đa sức mạnh cứng và sức mạnh mềm, xứng đáng là Thành phố “*văn minh, hiện đại, nghĩa tình*”.

Tài liệu tham khảo

- Chi Mai (2023). *Kiểm bào tham gia đóng góp trí tuệ và nguồn vốn cho Thành phố Hồ Chí Minh*. Truy xuất từ <https://dangcongsan.vn/>, trích đọc ngày 14/02/2025.
- Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh (2020). *Văn kiện Đại hội Đại biểu lần thứ XI nhiệm kỳ 2020 - 2025*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Tổng hợp.
- Huỳnh Ngọc Trảng (2019). *Sài Gòn - Gia Định - ký ức lịch sử - văn hóa*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Tổng hợp.
- Joseph S. Nye Jr. (2006). *Think again: Soft power*. Truy xuất từ <https://foreignpolicy.com/2006/02/23/think-again-soft-power/>, trích đọc ngày 08/02/2025.
- Lý Tùng Hiếu (2022). *Đặc trưng văn hóa Nam bộ*. Truy xuất từ <https://cuulong.org/>, trích đọc ngày 08/02/2025.
- Nguyễn Minh Trí (2019). *Tăng trưởng kinh tế với chính sách an sinh xã hội ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Tổng hợp.
- Sơn Nam (1998). *Ấn tượng 300 năm*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.
- Trần Văn Giàu (Chủ biên) (1987). *Địa chí văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.

(Ảnh: Nhật Thịnh)

(Ảnh: Nhật Thịnh)

(Ảnh: Phạm Hữu)

(Ảnh: Phạm Hữu)

(Ảnh: Phan Hương)

(Ảnh: Hà Mai)

Thành phố Hồ Chí Minh phát huy sức mạnh mềm vững bước tiến vào kỷ nguyên mới